

Kroonika

Akadeemilises Rahvaluule Seltsis

28. septembril toimus Eesti Kirjandusmuuseumi saalis Akadeemilise Rahvaluule Seltsi liikumisaastale pühendatud kõnekoosolek, ettekannetega astusid üles rahvatantsu-uurijad Sille Kapper-Tiisler (“Pärimustants lavale – miks ja kuidas?”) ja Getter Lauk (“Soostereotüübid eesti rahvatantsus”).

18. oktoobril toimus Eesti Kirjandusmuuseumi saalis 18. Akadeemilise Rahvaluule Seltsi välitööde konverents “Välitööd kui põlvkondade dialoog”. Esinesid Piret Voolaid (“Kanada eestlaste koolipärimus – põlvkondade dialoog (Eestiga)”, Svetlana Karm (“Soome-ugri uurimisreisid kolleegide jälgedes”, Lodewyk Barkhuizen (“Habit, Memory, and Difference: Intra-Inter-Generational Dialogue beyond Human Agency”), Maarja Kaaristo (“Navigating the Generational Dynamics: Reflections on Fieldwork with Canal Boaters in North West England”), Mari-Ann Rimmel (““Isand Aeg lõhub kõik halli mineviku sünged kantsid...” Aja vaim Jaan Rummeli (1934–2007) noorpõlve jäädvustustes”), Andreas Kalkun (“Intiimsed vestlused eakate naistega. Iga, sugu ja muud asjaolud”), Anu Korb (“Välitöökohtumised läbi aastakümnete”). Vestlusringi juhatas Pihla Maria Siim, osalesid Tiiu Jaago, Risto Järv, Janika Oras ja Elo-Hanna Seljamaa. Valdo Valper esitles Maa-ameti kohapärimuse kaardirakenduse kümnendat ala – Koeru kihelkonda.

Katre Kikas

Eesti Rahvaluule Arhiivis

1. juulil viis Janika Oras koos Urmas Kallaga Metsalaulupeo eel Karjasoo Metsaõue talus Viljandimaal läbi õpitoa regilaulude tõlkimisest ja tähendustest.

4. juulil intervjueris Janika Oras Karksi-Nuia Kultuurikeskuses kauaaegseid kohalikke rahvatantsijaid eesotsas Lille Arrastega 1960. aasta rahvakunstiõhtu ning kohaliku nõukogude-aegse kultuuritegevuse, eriti tantsuharrastuse teemal.

6. juulil kõneles Jüri Metssalu Palupõhja loodusmajas Eestimaa Looduse Fondi suvekoolis Ööülikooli loengus eesti heinamaapärimusest.

14. ja 15. juulil toimunud 2023. aasta rahvamuusikafestivali Mooste Elohelü võistluskontserdi töötluste aluseks oli valitud uuema rahvalaulu “Ma saisi korgõ mäe pääl” viisivariandid Vana-Võrumaalt. Võistluskontserdi žürii tööd juhtis Taive Särg. Eesti Rahvaluule Arhiivi eriauhinna pälvis koosseis Permanent Blue, kelle solist Liisa Pajusaar oli valinud esitamiseks vanavanaemalt õpitud laulu ning jutustas kuulajatele sellest ka mälestusi. Helen Kõmmus ja Taive Särg salvestasid festivali õpitubasid ja kontserte, salvestatud sündmustest üks tähelepanuväärsemaid oli ERA kogude põhjal loodud pooleteist-tunnine Põlva kihelkonna pärimuslaulude kava, laule esitasid ka Janika Oras ja Valdo Valper ning emerit Aado Lintrop.

20. juulil pidas Helen Kõmmus Hiiu Folgi pärimuspäeval Sõru muuseumis ettekande “Vesihiidlasest torupillikuningaks. Hiiumaa kuulsaima rahvapillimehe Torupilli Jussi lugu”.

21. juulil kõnelesid Mari-Ann Rimmel ja Valdo Valper Võrumaal Pähni külastuskeskuses festivali “Aigu om!” eelüritusel Maa-ameti geoportaali jõudnud Rõuge koha-pärimusest.

21. juulil filmis Janika Oras Kolga-Jaanis Vissuvere külas ja Kolga-Jaanis kohalikku folgiklubi ja käiku lauliku Marie Sepa kodukohta.

22. juulil kõneles Jüri Metssalu Keila puisniidul Eestimaa Looduse Fondi talgupäeval eesti heinamaapärimusest.

25.–27. juulini toimunud Lummo Kati leelolaagris Setomaal Nedsaja külas õpetasid Janika Oras ja Andreas Kalkun, Janika Oras osales seto laulikute salvestamisel ja filmimisel.

25.–28. juulini osalesid Mari Sarv, Olha Petrovych ja Inna Lisniak Riias Läti Rahvusraamatukogus peetud 5. Balti digitaalhumanitaaria suvekoolis (“Discourse Analysis and Digital Literary Studies”).

27.–30. juulini salvestasid Helen Kõmmus ja Taive Särg XXX Viljandi pärimusmuusika festivalil rahvamuusika õpitubasid, kontserte ja peomelu. **30. juulil** viis Janika Oras läbi õpitoa “Eesti laulukeele murded”.

8. augustil tutvustasid Taive Särg ja Ave Goršič Euroopa kultuuripealinn Tartu 2024 tegevusi Ühendkuningriikide kultuuriaasta Leeds 2023 esindajatele.

13. augustil viis Kärri Toomeos-Orglaan läbi välitööd Keeri külas, et jäädvustada Hans Wühneri päeva tähistamist ja intervjuueeris **25. augustil** Hans Wühneri päeva põhikorraldajat Mart Jaansonit.

16.–18. augustini filmis Janika Oras koos Janno Simmiga ja Hanna Samosoniga võroseto pulmi Võrus ja Lüllemäel.

19. augustil rääkis Janika Oras Kihnu rahvamajas toimunud Regilauluüel Kihnu vanemate laulude ja loitsude viisidest.

20. augustil esines Inna Lisniak Eesti taasiseseisvumispäevale pühendatud kontsertloengust Norras Kristiansandis. Loenguosas tutvustas ajaloolane Hege Boman Grundekjøn Eesti ja Ukraina iseseisvuse saavutamise lugu ning Inna Lisniak kõneles Ukraina banduurast.

22. ja 23. augustil tegi Ave Goršič välitöid Lääne- ja Ida-Virumaal, intervjueerides kunagiste kaastöölise Mary Kaasiku ja Gustav Kallasto järeltulijaid. Arhiivimaterjalide hulka lisandus välitööde tulemusel üle kuue tunni helisalvestisi ning kogum Gustav Kallasto fotosid.

31. augustil pidas arhiiv Ülenurme Põllumajandusmuuseumis Facebooki rahvakalendri veebipesa tähtpäevakirjelduste ja -joonistuste aruteluseminari.

Augustist novembrini tegi Jüri Metssalu Pärnumaal, Saaremaal, Raplamaal, Viljandimaal ja Valgamaal koostöös Pärandkoosluste Kaitse Ühinguga välitöid Eesti puisniitude kultuuripärandi uurimiseks.

7. ja 8. septembril Pärnus Estonia Resort Spa konverentsikeskuses toimunud mäluasutuste suveseminarist võtsid ERAst osa Risto Järv, Mari Sarv ja Kadri Vider. Risto Järv osales koos Riina Reinveltiga (ERM) arutelus “Kuidas kriisi ajal mäluasutusena ellu jääda?”, arutelu juhtis Kadri Valner (Jääaja keskus).

11. septembril esines Ave Goršič kirjandusmuuseumi esmaspäevaseminaril ettekandega “Virumaa kogujad ja kontekstiringid”, kajastades hiljutisi välitöid Ida-Virumaal.

13. septembril osales Andreas Kalkun Tartu Genialistide Klubis Progressiivse Liikumise paneeldiskussioonis “Meil kväärib. Kväärolemisest Eestis”.

11.–15. septembrini osales Inna Lisniak Türgis Istanbulis 54. IASA konverentsil ja 4. ICTMD foorumil audiovisuaalse kultuuripärandi säilitamise teemadel (“Collaborating to preserve and safeguard audiovisual and related heritage”) ning pidas ettekande etnomusikoloog Olena Tyurykova folkloorikogust (“Folklore archive of Ukrainian ethnomusicologist Olena Tyurykova: history of formation, classification, research, practical use (1992–2014)”).

15. septembril organiseeris Lona Päll koos Riin Magnusega (TÜ) seminarisarja “Üleaedne elurikkus üle jõe” raames tajujalutuskäigu Kvissentali linnaosas, jalutuskäiku juhtis lisaks neile etnoloog Hildegard Reimann.

16. septembril Kadrina rahvamajas toimunud pärimuskonverentsil “Saun läbi aegade” tutvustas Risto Järv rahvaluulearhiivi selle-aastast kogumisvõistlust “Minu saunalugu”.

18. septembril pidas Astrid Tuisk Eda Kalmre 65. sünnipäevale pühendatud konverentsil “Keelest meeleni 10: Tõlgendus, tõde ja tunded. Muistendid ja kuulujutud kultuuris” ettekande: “Sootuks helgem maailm”. Välismaised filmid 1950. aastatel kasvanute lapsepõlvemälestustes”.

25. septembril esitleti Eesti Kirjandusmuuseumi saalis veebiantoloogiat “Eesti looduspärimus” (koostanud Mathilda Matjus, Taive Särg, Maarja Villandi-Reiljan), mis on osa Euroopa kultuuripealinn Tartu 2024 rahvusvahelisest kunstiprojektist “Metsavaimud masinas” (eestvedajad Taive Särg, Henri Hütt, Ave Goršič, Evelyn Raudsepp). Kuulati arhiivist inspireeritud Kiwa muusikat, muinasjutte vestis Mathilda Matjus, kõnelesid Piret Voolaid, Taive Särg, Ave Goršič, Evelyn Raudsepp ja Risto Järv.

28. septembril toimunud ARSi koosolekul pidas Getter Lauk ettekande “Soostereotüübid lavarahvatantsus”.

28. septembril Vinnõtsja Pedagoogilises Ülikoolis toimunud folkloorifestivalil pidas Mari Sarv veebiettekanne digifolkloristika väljavaadetest (“Outlooks of Digital Folkloristics”).

27. ja 28. septembril osales Janika Oras Eesti Folkloorinõukogu juhatuse koolitusel “Võrgustikupõhine huvikaitsetöö vabähenduste kontekstis” Pärnus.

1. oktoobril pidas Olga Ivaškevitš kultuuripärandi säilitamise alasel seminaril “Sahvril serverisse: digitaalne kultuuripärand tehisintellekti ajastul” ettekande “Eesti Kirjandusmuuseumi infosüsteemide ja andmekogude strateegiline analüüs: võlud ja valud.”

1. oktoobril viis Andreas Kalkun koos Taavi Kopluga läbi Toomemäe ekskursiooni “Tartu LGBT+ ajalootuur” filmifestivali Festheart raames.

5. oktoobril ja **1. novembril** käis Astrid Tuisu eestvõttel koos rahvaluule- ja elulookirjutajate ring, kirjutamisteemadeks möödunud koroonaaeg ja sünnipäevad.

10. oktoobril osales Risto Järv koos Madis Arukase ja Ülo Valguga (TÜ) Tartu Kirjanduse maja kultuuriklubi Salong kirjanduslikul teisipäeval Vladimir Proppi teose “Imemuinasjutu morfoloogia” esitluse puhul korraldatud vestlusringis, vestlust juhtis Siim Lill.

10. oktoobril viis Janika Oras koos Karoliina Kreintaaliga läbi koolituse “Laps ja folkloor” TLÜ Haridusinnovatsiooni Keskuse seminaril “Eestikeelne õpetaja vene õppekeelega koolieelse lasteasutuse rühmas IV” Rakveres.

10.–12. oktoobrini osales Lona Päll Ungaris Kesk-Euroopa Ülikoolis toimunud COEVOLVERS projekti seminaris. Koos Tartu Ülikooli semiootika osakonna ökosemiootikutega viidi läbi töötuba jutuvestmisest ja kohalike lugude kasutamisest keskonnakommunikatsioonis, koos tehti ka tulevikuplaane ja õpiti üksteiselt eri meetodite osas.

11. oktoobril kõnelesid Mathilda Matjus ja Natali Ponetajev Klassikaraadio saates “Delta” rahvaluule kogumisest, ERA kogumisvõistlustest ning tänapäeva folkloorist, küsitles Aurora Ruus.

11. oktoobril toimus Paistu rahvamajas koostöös MTÜ Jutumaja ja Mulgi Kultuuri Instituudiga Eesti Rahvaluule Arhiivi muinasjutuseminar “Parandades ilma ja inimesi”. Esinesid Mall Hiimäe (“Ilmastikunähtused rahvajututegelasena”), Kärri Toomeos-Orglaan (“Sitikad ja satikad ja lutikad ja täid... Putukatest muinasjuttudes”), Mathilda Matjus (“Kohtumised metsloomadega. Eesti Rahvaluule Arhiivi kogumisvõistlusest”), Astrid Tuisk (“Mäng lõpeb siis, kui isu tasa. Mulgimaa mängudest”), Mairi Kaasik (“Jooksujalu läbi eesti muinasjuttude”) Risto Järv (“Vaeselatse sannakütmine – ehk mõnda “lastemuinasjuttudest”), ja Piret Päär (“Ühe jutuplaadi saamisloost”). Esitleti Mulgimaa muinasjutte KiViKese kogukonnaportaalis, Mulgi aabitsa veebiversiooni ning Piret Pääri jutuplaati “Ilmaparandamise lood”.

10. oktoobril esines Kadri Vider Rahvusraamatukogu VIII oskuskeelepäeval tõhus erialakeel raamatukogus ettekandega “Tehistaip ja terminitäpsus – on neil ülepea mingit kokkupuudet?”.

18. oktoobril Akadeemilise Rahvaluule Seltsi 18. sügiskonverentsil “Välitööd kui põlvkondade dialoog” esinesid ERAst Andreas Kalkun (“Intiimsed vestlused eakate naistega. Iga, sugu ja muud asjaolud”), Anu Korb (“Välitöökohtumised läbi aastakümnete”) ning Mari-Ann Rimmel (““Isand Aeg lõhub kõik halli mineviku sünged kantsid...” Aja vaim Jaan Rummeli (1934–2007) noorpõlve jäädvustustes”). Konverentsi vestlusringis osalesid Risto Järv ja Janika Oras koos Tiiu Jaago ja Elo-Hanna Seljamaaga (TÜ), juhatas Pihla Maria Siim (TÜ) Valdo Valper tutvustas Maa-ameti kohapärimuse kaardirakenduse jõudnud kümnenda ala – Koeru kihelkonnna pärimust.

19. oktoobril esitleti Raplamaal Hageri rahvamajas Reeli Reinausi koostatud kogumikku “Keerdus kadakas ja kadunud haned. Hageri kohapärimus” (sarja ERA toimetused 36. väljaanne). Raamatu kujundas Angelika Schneider, toimetas Helen Kästik, arhiivitöö tegi Valdo Valper. Kõnelesid Reeli Reinaus ja Risto Järv, tänati raamatu valmimisele kaasaaidanud, tekste raamatust lugesid Tiina Keps ja Mihkel Juhkam.

19. oktoobril osales Olha Petrovyeh V Ukraina filoloogia-allasel teaduslik-praktilisel konverentsil (“Philological horizons: scientific, linguistic, didactic, philosophical, social, national-patriotic vectors”) Vinnytsja Pedagoogilises Ülikoolis Ukrainas ettekandega Podillia piirkonna ballaadide riimianalüüsist (“Rhyme Analysis of Podillia Folk Ballads: A Corpus-Based Study”).

19. ja 20. oktoobril toimus Narva-Jõesuus lasteaiaõpetajate seminar “Ühte lähvad meie hääled, meie hääled, meie meeled. Koosõppimisest ühise kultuuripärandini”. Mathilda Matjus viis koos Aneta Ponetajeviga läbi töötoa pärimuslikest mängudest ja tantsudest ning Astrid Tuisk lapsepõlvlugudest. Astrid Tuisk kuulus ka ürituse korraldustoimkonda.

20. oktoobril pidas Mari-Ann Remmel ettekande “Pelgupaigad eesti kohapärimuses” Eesti Ajaloo- ja Ühiskonnaõpetajate Seltsi, Ene Mihkelsoni Seltsi ja Eesti Kirjandusmuuseumi sügiskonverentsil “Olnu on ikka veel täna” Eesti Kirjandusmuuseumis.

23. oktoobril pidas Risto Järv Tallinnas Eesti Lastekirjanduse Keskuses keskuse ning Underi ja Tuglase Kirjanduskeskuse seminaril “Lapse kirjanduses 11. Raamatukogu toob kokku” ettekande “Muudab maailma. Laps muinasjutusubjektina”.

25. oktoobril avaldati Eesti Rahvaluule Arhiivi 5000. ERAtera. Sel päeval korraldas rahvaluulearhiiv kobaesitluse. Kirjandusmuuseumi saalis esitleti Reeli Reinausi koostatud väljaannet “Keerdus kadakas ja kadunud haned. Hageri kohapärimus”. ERA käigukoridoris avati näitus “Liblikad vitriinis” (koostanud arhiivi kaastööline Ülle Paap), trepigaleriis avati fotonäitus “Ristitantsu tantsigem, oma tantsu hoidagem” (koostanud Getter Lauk, kujundanud Gabriel Mileiko), uurijasaalis tutvustati meenetrükist “Tegemisest saab terakest. 50 ERAtera” (kokku pannud Risto Järv, kujundanud Siret Roots). Päev lõppes ühise tantsu ja pillimänguga kirjandusmuuseumi saalis.

25. oktoobril rääkis Risto Järv Vikerraadio saates “Huvitaja” arhiivi tegemistest ja väljaannetest, küsitles Krista Taim.

25. oktoobril tutvustas Janika Oras Klassikaraadio “Delta” saates Kultuuriministeeriumi rahastatud loovuurimuse projekti “Seto mitmehäälse laulu õpetamine alternatiivse noodikirja abil”, küsitles Aurora Ruus.

26. oktoobril korraldasid Taive Särg ja Ave Goršič filmitegija ja kunstniku Angelika Herta videoinstallatsiooni “Kutse” esitluse ja arutelu Eesti Kirjandusmuuseumi saalis. Koostöös Eesti Rahvaluule Arhiiviga valminud installatsioon ühendab Saksamaa filmimaterjali ning Eesti folkloori inimese ja looma suhetest. Teost näidati alates 24. oktoobrist kahe nädala jooksul Tallinnas Vabaduse väljakul Kunstihoone aknal. Video tegi Angelika Herta, kaameratöö Filip Jacobson.

26. oktoobril osales Janika Oras seto laulude õpetamisel Obinitsas toimunud Leelokoolis.

27. oktoobril pidas Mari Sarv Võrus Võru Instituudi konverentsil “Põlised ja rändajad, olijad ja tulijad, suhted ja mõjud” koos Kati Kallioga plenaarettekande “Sisuelementide rändemustrid läänemeresoome regilaulude korpuses”.

27. oktoobril esines Kadri Vider Pärnu Keskraamatukogus Pärnumaa raamatukoguhoidjatele ettekandega “Tehistaip ja tegelikkus”.

29. oktoobril pidas Laura Mäemets Võrumaal Sulbi magasiaidas Valdo Valperi 50. juubeli puhusel seminar-kontserdil ettekande Rõuge kihelkonna pühapaikade välitöödest ning Mari-Ann Remmel rääkis Valdo Valperi rollist kohapärimuse kogujana.

31. oktoobrist alates on Mathilda Matjus jt TÜ tudengid salvestanud Tartu Jahindusklubis jahijutte kogumisvõistluse “Kohtumised metsloomadega” raames. TÜ tudengeid on juhendanud Kristel Kivari (TÜ) ja Janno Simm.

31. oktoobril pidas Olha Petrovych ukrainakeelse loengu kultuurikontaktidest (“I chuzhomu nauchajtes, j svogo ne czurajtes or Language matters”) Integratsiooni Fondi rahastatud projekti “Keeled ühendavad” raames.

1. novembril kuulutas hõimurahvaste programm välja 2023. aasta soome-ugri kirjandusauhinna laureaadid, ERA emeriit Aado Lintrop pälvis kirjandusauhinna omariikluseta soome-ugri rahvaste kirjanduse edendamise ja tutvustamise eest Eestis.

3. novembril toimus Eesti Rahva Muuseumis viies humanitaarainete õpilaskonverents HUNTS 2023. Konverentsi korraldasid Ave Gorsič, Virve Tuubel (ERM) ja Kristiina Punga (HTG).

5. novembril organiseeris Lona Päll koos Riin Magnusega (TÜ) ja Robert Vaarikuga (Tartu Linnamuuseum) seminarisarja “Üleaedne elurikkus üle jõe” raames jalutuskäigu Tartus Raadi surnuaias, kõnelejateks olid kutsutud mükoloog Indrek sell ja kultuuriloolane Indrek Mustimets. Koos vaadeldi erinevaid tähenduskihte ning looduse ja kultuuri põimumist kalmistul.

5. novembril viis Janika Oras läbi seto leelo mitmehäälsuse õpitoa Lummo Kati leeloorile ja kogus tagasisidet seoses loovuurimusprojektiga veebi vahendusel.

7. novembril pidas Olha Petrovych loengusarjas “Keeled ühendavad” Eesti Kirjandusmuuseumis loengu ukraina kirjandusest.

8. novembril tutvustas Kadri Vider Eesti Genealoogiaseltsile Eesti Kirjandusmuuseumi andmebaase.

9. novembril pidas Risto Järv Portugalis Taviras toimunud 17. rahvusvahelisel vana-sõnakollokviumil ettekande vanasõnade kasutamisest arhiivimaterjalide populariseerimisel (“He Who Doesn’t Gather a Grain Will Not Gain a Bushell: The Role of Proverbs in Popularising Archival Material On Social Media”).

9. novembril Tallinnas Eesti Keele Instituudis toimunud soome-ugri keelte ja murrete sügissümposiumil rääkis Helina Harend ema- ja isanimetustest regilauludes ning Antti Kanner koos Mari Sarve, Kati Kallio ja Maciej Janickiga keelelisest varieerumisest läänemeresoome regilauludes.

14. novembril pidas Inna Lisniak loengusarjas “Keeled ühendavad” Eesti Kirjandusmuuseumis ukrainakeelse loengu slaavi ja balti rahvaste sarnastest laulutüüpidest ja muusikainstrumentidest.

13.–14. novembril osales Janika Oras Singing Heritage Route töörühma seminaril Tartus Eesti Rahva Muuseumis.

13.–15. novembrini osalesid Mari Sarv, Liina Saarlo ja Olha Petrovych. läänemeresoome regilaulu-uurimisprojekti FILTER seminar-talgud Jüris Seli külas Loovälja turismitalus.

17. novembril rääkis Olha Petrovych eksperdina Eesti Kirjandusmuuseumis kirjanduskohvikus Tarass Ševtšenko luuletusest “Testament” (“Taras Shevchenko’s poem “Zapovit”).

19. novembril toimus Järvamaal Aruküla mõisas kohapärimuse õhtu, esinesid Valdo Valper (“Koeru needus”) ning Mari-Ann Rimmel (“Arad veed ja salateed – Järvamaa kohapärimuse teekond arhiivi ja raamatusse”). Valdo Valper tutvustas Koeru kihelkonna pärimuspaiku Maa-ameti kohapärimuse kaardirakendusel.

22. novembril pidas Janika Oras loengu “Pildikesi eestlaste jõuludest ja jõulumuusikast läbi aegade” Pärnu Keskraamatukogus.

24. novembril käisid Astrid Tuisk, Getter Lauk ja Mathilda Matjus Tartu Katoliku Hariduskeskuse lasteaias tutvustamas kadripäeva traditsioone ja pärimuslikke mängu.

27. novembril rääkisid Janika Oras ja Liina Saarlo ERR Klassikaraadio saates “Delta” regilaulukonverentsist ja regilaulust tänapäeval. Saatejuht oli Liina Vainumetsa.

29. novembril vestles Risto Järv Annelinna raamatukogus kirjandusõhtul kirjanik Mehis Heinsaarega kirjandusest ja rahvaluulest ning tema raamatust “Kadunud hõim”.

30. novembrist 1. detsembrini toimus Kirjandusmuuseumi saalis ERA ja Akadeemilise Rahvaluule Seltsi korraldusel regilaulukonverents “Pärimusliku laulu elujõust ja tähendustest”, mis oli pühendatud Janika Orase 60. sünnipäevale. Peeti 14 ettekannet, ERAst esinesid Helina Harend (“Õe- ja vennanimetused eesti regilauludes”), Natali Ponetajev (“Lõhutud lõõtsapillid ja varastatud harmoonikud – lõõtspill vallakohtute protokollides”), Andreas Kalkun (“Rahva koduse elu hääled: *carmina obsoenae*”) ning Taive Särg (“Käokiri ja kartulikiri: regilauluhelide märkimisest”). Vestlusringis regilaulust tänapäeva ühislaulutraditsioonis osales ERAst Mari Sarv, juhtisid Taive Särg ja Janika Oras. Toimus ka rahvalaulude kontsert ja näidati filmi regilauludest kaasaegses Kihnu pulmas. Konverentsi peakorraldaja oli Liina Saarlo.

Risto Järv, Mari Sarv

Eesti Kirjandusmuuseumi folkloristika osakonnas

28. juunil pidas Piret Voolaid Värskas BaltHerNeti suvekoolis ”Väliseesti kultuuri-pärand võõrsil. XI. Minu eesti juured” ettekande ”Kanada eestlaste koolipärimus – põlvkondade dialoog (Eestiga)”.

19. juulil pidas Piret Voolaid Sagadi mõisa ÖÖmuuseumis loengu “Kas minna Sirtsu sohu või mitte minna? Millest kõnelevad söimuväljendid ja vandesõnad eesti rahvapärimuses?”.

10. augustil külastasid Eesti Kirjandusmuuseumi Dartmouthi kolledži (USA) üliõpilased. Krista Ojasaar tegi neile ekskursiooni muuseumis, Mare Kõiva ja Sergey Troitskiy korraldasid seminari kultuuriökoloogia kohta.

Reet Hiimäe kirjutas Eesti Naise **augustinumbris** alastusest.

11. augustil osales Reet Hiimäe Paides arvamusefestivali vestlusringis “Metsast ihule ja hingele”. Mare Kõiva osales arutelus “Pärimuse tsensuur multikultuurses ühiskonnas”.

18. augustil pidas Reet Hiimäe Võrumaal Hundiallikal korraldatud taimravi päeval ettekande “Kaitsemaagia kui taimeravi osa”.

20. augustil andis Piret Voolaid Piret Kriivanile intervjuu Vikerraadio Keelesaatelastepärimusest.

25. augustil osales Reet Hiimäe semiootika suvekoolis Tartu Summer School of Semiotics “Coming soon” ettekandega “What is more relevant, a happy marriage or the end of the world”.

1. septembrist töötab osakonnas postdoktorant Guillem Castañar, kes uurib vene huumorit.

Septembris-oktoobris tegutses osakonnas praktikant Carolin Joonasson, keda juhendas Natalia Ermakov.

1. septembril avati muuseumis Natalia Ermakovi korraldatud pärimuskontserdiga Eesti Kirjandusmuuseumi ja Eestimaa Rahvuste Ühenduse näitus “Pärimusaastaring” (koostaja Natalia Ermakov), kus saab näha ülevaadet erinevate rahvakultuuritähtpäevade tähistamistest. Näitus kajastab eestlaste, ersade, lätlaste, maride, mokšade, setode, tšuvašside, udmurtide, ukrainlaste ja venelaste tähtpäevade tähistamist 2015. aastal. Fotode autorid on Sergei Ledenjov ja Toivo Treufeldt. Näitust toetasid Kultuuriministeerium, Eesti Regionaal- ja Vähemuskeelte Liit ning Tallinna Kultuuri- ja Spordiamet. Näitus oli vaadata 7. detsembrini.

4.–8. septembrini osalesid Mare Kõiva, Andres Kuperjanov ja Tõnno Jonuks Vilniuses Euroopa Usundiuurimise Seltsi (EASR) 20. konverentsil “Religioonid ja tehnoloogia”. Mare Kõiva ja Andres Kuperjanov pidasid internetis levivaid uuspaganluse ilminguid vaagivas paneelis ettekande “How Similar are the Online Incantations to the Older Tradition?”, võrreldes *online*-sõnamaagiat ja loitse varasemate versioonidega. Tõnno Jonuksi käsitus “Religion on Display and in the Collections – Religion in the Estonian

Museums” paigutus religioonide muuseumides eksponeerimise plokki. Tõnno Jonuks andis ülevaate, kuidas usundit on Eesti muuseumiväljapanekutes esitletud ning tõi välja, missugused on olnud usundimuseoloogia võtmeelemendid.

8. septembril astusid üle-eestilise lugemistunni raames üles osakonna esindajad Reet Hiimäe (“Pärimuslikud märgid ja sümbolid”), Eda Kalmre (“Kriimani kriimud lood”) ja Nikolay Kuznetsov (“Betti Alver komi keeles”).

8. septembril pidas Piret Voolaid Ljubljanas konverentsil “Paremiology, folkloristics and digital humanities: New perspectives and methods” plenaarettekande “Over 25 years of digital folkloristics in Estonia: Exploring opportunities and challenges”.

13.–15. septembrini osales Andrus Tins Riias rahvusvahelisel noorte folkloristide konverentsil (põhikorraldaja Läti folklooriarhiiv), mille keskseks teemaks olid välitööd 21. sajandil. Ta pidas konverentsil tehnoloogiafolkloori teemalise ettekande “Stories and Narrations about Artificial Intelligence: An Estonian Case Study”.

13.–15. septembrini osales Anastasiya Fiadotava Krosnos (Poola) konverentsil “Cognitive Linguistics of the Year 2023”, kus pidas koos Władysław Chłopickiga ettekande “Po/na prefix across the Bug River”.

16. septembril juhtis Reet Hiimäe Tartu 2024 kogukonnaprogrammi osana korraldatud üritust “Teelehesümfoonia ja vaimne tervis” ning ta astus seal üles ka ettekandega vaimsest tervisest eesti pärimuses.

18. septembril korraldas osakond Eda Kalmre 65. sünnipäeva märkiva konverentsi “Tõlgendus, tõe ja tunded. Muistendid ja kuulujutud kultuuris”.

Esinesid Mari-Liis Madisson ja Andreas Ventsel (Tartu Ülikool, “Vandenõuteooriad ja kuulujutud”); Liisi Laineste (EKM) ja Anastasiya Fiadotava (EKM/ Jagieħo Ülikool, “Vastandlikud, kuid sarnased: Vene ja Valgevene valitsusevastane ja -meelne poliitiline huumor”); Mare Kõiva (EKM, “Kurat Noa laevas (ATU 825) varieerumisest ja tööotsingutest”); Alexander Panchenko (Tartu Ülikool, “The Devil Baby Legend: between ‘Traditional’ and ‘Modern’”); Astrid Tuisk (ERA, “Sootuks helgem maailm”. Välismaised filmid 1950. aastatel kasvanute lapsepõlvemälestustes”).

19. septembril tutvustas Reet Hiimäe ajalehe Frankfurter Allgemeine kultuurilisa ajakirjanikule Kirsten Panzerile Eesti kiigekultuuri.

21. septembril pidas Reet Hiimäe Tartu Ülikoolis aine “Kultuurikogemus etnoloogias ja folkloristikas” raames loengu saunarituaalide uurimisest.

21. septembril korraldas Nikolai Anisimov Eesti Kirjandusmuuseumi ja Udmurdi uurimiskeskuste II rahvusvahelise veebinari ”Traditsiooniline kultuur kaameraläätses” ning modereeris üritust.

Arutleti visuaalse jäädvustamise ja traditsiooniliste rituaalide näitamise probleematika üle udmurdi, eesti, seto ja neenetsi kultuuri kontekstis. Näidatud filmid: Mark Soosaar (Pärnu) ”Kihnu naine” (1974) 48:33 min; Aado Lintrop (Eesti Kirjandusmuuseum) ”Maarjapäev Petseris” (2018) 44:26 min; Eva Toulouze, Liivo Niglas (Pariis – Tartu, INALCO – TÜ) ”Jumala tegemine Pariisis” (2013) 24:00 min; Eva Toulouze, Liivo Niglas (Pariis – Tartu, INALCO – TÜ) ”Элен вось” (Kaama-taguste udmurtide ühispalvus) (2013) 46:00 min; Anastasia Šumilova (Iževsk, videokool ”Tamga”, ”PUS” Udmurdi klipikujunduse labor), ”Ныл келян гур” (Tüdrucku ärasaatmise laul) 4:20 min; ”Post-dukes – куно пумитан” (Post-dukes – külaliste vastuvõtmine) 3:18 min; ”Традиционный женский костюмный комплекс центральных удмуртов | Айшон Куара” (Kesk-udmurtide traditsiooniline naiste kostüümikompleks | Aišon Kuara) Udmurdi kostüümi labor Aišon) 2:15 min; ”Азвезям – Пукро гур” (”Azvesjam – Sügisesse sanditamise laul”) 3:08 min. Videoklipid ”ТАМГА” udmurdi videokoolist (2021) ja ”PUS” Udmurdi klipikujunduse laborist (2022, 2023).

Oktoobrist töötab osakonnas osalise koormusega semiootika üliõpilane ja teaduskooli liige Emma Lotta Lõhmus.

29. septembril osales Mare Kõiva Teamsi vahendusel Singapuris ISFNR Charms, Charmers, Charming konverentsil ettekandega ”The Sensory Complexity of Magic Events”.

2. ja 3. oktoobril osales Anastasiya Fiadotava Katowices (Poola) konverentsil ”3rd Humor Research Project”, pidades Władysław Chłopickiga ühissetekande ”Humor controversies and scandals across cultures: Research methods and preliminary results”.

4.–6. oktoobrini korraldas osakond (peakorraldajad Mare Kõiva ja Nikolai Anisimov) TEAMSis rahvusvahelise veebikonverentsi ”Elava traditsiooni lätetel” (sarjast ”Keelest meeleni 11”), millega märgiti udmurdi folkloristi Tatjana Vladõkina 70. sünnipäeva. Mare Kõiva astus konverentsil üles ettekandega ”Kuhu me läheme, kui me heidame magama?” (Billie Eilish), Nikolai Anisimov pidas Irina Ptšelovodovaga ühissetekande Kama-taguste udmurtide lauludest. Natalia Ermakov pidas ettekande ”The Association of the Peoples of Estonia: Experience in Preserving, supporting and integrating the culture of small nations”.

Konverentsi modereeris Nikolai Anisimov. Ettekannetes käsitleti udmurdi, mordva, mari, karjala, setu ja vepsa traditsiooniliste kultuuride huvitavaid tahke.

Konverentsi raames avati kirjandusmuuseumi I korrusel näitus Tatiana Vladõkina töödest.

6. oktoobril pidas Eda Kalmre ISFNRI usundiliste narratiivide töörühmas *online* loengu “The Lilac Lady: The Etiology of a Collective Belief-Legend (A case study)”.

6. oktoobril pidas Reet Hiiemäe TÜ Viljandi kolledžis aine “Pärimuskultuur tänapäeva ühiskonnas” raames 4-tunnise loengu rahvausundist ja kohapärimusest. Esivanemate jälgimisühiskond. Mürileht.

9.–11. oktoobrini osales Mare Kõiva Münchenis (Saksamaa) Euroopa Akadeemia aastakonverentsil “Building Bridges”.

11. oktoobril pidas Reet Hiiemäe Elva Väärikate ülikoolis loengu “Pärimuslikud kaitserituaalid Eestis muinasajast kuni 21. sajandini”.

12. oktoobril pidas Piret Voolaid Tartu Ülikooli väärikate ülikooli programmis loengu “Elusügise ja eakate kujutamine eesti folklooris”.

13. oktoobril esines Mare Kõiva Müncheni Ülikoolis eesti keele päeval ettekandega eesti loitsudest.

12.–14. oktoobrini osalesid Mare Kõiva ja Andres Kuperjanov Kaunases Vytautas Suure Ülikoolis konverentsil “Contemporary Studies of Family and Calendar Holidays: Challenges and Perspectives”. Mare Kõiva rääkis ettekandes “Continuation and Innovations – on Formation of the Estonian Calendar System” muutustest eestlaste kalendripühade tsükli ja kombestik. Andres Kuperjanov pidas ettekande “Small Societies in a Global Network”.

14.–20. oktoobrini osalesid Reet Hiiemäe ja Andrus Tins Indias IUAES-WAU 19. antropoloogiakongressil “Marginalities, Uncertainties, and World Anthropologies: Enlivening past and envisioning future”. Reet Hiiemäe pidas konverentsil ettekande “Embodied rituals for letting go: women’s ways of mourning a loss in Estonia”. Andrus Tins astus üles ettekandega “Digital space as a coping resource: insecurities and hopes on the Estonian online forums regarding the Green New Deal”.

16.–19. oktoobrini viibis Mare Kõiva Ljubljanas (Sloveenia) konverentsil “Thinking animals”. Ta pidas konverentsil Elena Boganevaga ühisettekande “Thinking Animals in Belarusian and Estonian Folklore Legends”. Vaatluse all olid tekkimise ja saamise lood ja hingestatus teema.

18. oktoobril pidas Piret Voolaid Akadeemilise Rahvaluule Seltsi välitöökonverentsil “Põlvkondade dialoog” ettekande “Kanada eestlaste koolipärimus – põlvkondade dialoog”.

(Eestiga)". Eda Kalmre ettekanne kandis pealkirja "'Jutustan nagu arvan..." Tõde ja valikud eluloojutustustes".

18. oktoobril pidas Natalia Ermakov hõimupäeva raames Tallinna Õismäe Gümnaasiumi 9.–12. klasside õpilastele loengu ersa keelest ja kultuurist 9.-12.klasside õpilastele.

19.–21. oktoobrini toimus Narva kolledžis rahvusvaheline konverents "Koha kultuuriline maine ja mentaalne kaart: Narva", mille käigus uuriti Narva kultuuri- ja mentaalkaarte nii klassikaliste teoreetiliste ettekannete kui ka praktiliste uurimiste kaudu. Konverents oli jälgitav ka veebis. Konverentsi peakorraldaja oli Sergey Troitskiy, ettekannetega esindasid osakonda Liisi Laineste ("Poland at the borders of perception: Estonian imaginations of the familiar and the foreign"), Sergey Troitskiy ("Недоэстония или..."), Mare Kõiva ("The canon and what was left outside the canon" ning Nikolai Anisimov (koos Eva Toulouze'iga ettekanne udmurdi pühapaikade mentaalsest kaardist). Mare Kõiva tutvustas ajakirja Mäetagused 83. numbrit looduslikest pühapaikadest, esitles raamatut "Monumenta Estoniae antiquae. Eesti muistendid. Mütoloogilised olenid. Vetehaldjad I: vaaraorahvas, merekari, veehobused, kalaisa, kotermann" (Tartu: EKM Teaduskirjastus, 2023)

Konverentsi toetas Eesti Kultuurkapital, korraldasid Eesti Kirjandusmuuseum ja Tartu Ülikooli Narva Kolledž.

20. ja 21. oktoobril esines Nikolai Anisimov hõimupäevade peakontsertidel Tartus ja Tallinnas etno-trio AR-GOD projektiga.

21. oktoobril kuulutati Eesti Rahva Muuseumis välja rahvusteaduste auhinna laureaat 2023: udmurdi keele ja kultuuri uurija kirjandusmuuseumi folkloristika osakonna teadur Nikolai Anisimov ja Eva Toulouze pälvisid auhinna tänapäeva udmurdi kultuuri käsitleva kaksikteose "Современная удмуртская культура I, II" ("Nüüdisaegne udmurdi kultuur I, II", 2020–21) koostamise ja toimetamise eest. Preemia andis üle Eesti Vabariigi president Alar Karis. Auhind on tunnustuseks uurali rahvaste rahvusteaduste (kirjandusteadus, keeleteadus, ajalugu, arheoloogia, etnoloogia, folkloristika) alase eduka teadustöö eest neljal viimasel aastal (2019–2023).

26. ja 27. oktoobril osales Reet Hiiemäe Hyderabadis konverentsi "Marginalities, Uncertainties, and World Anthropologies: Enlivening Past and Envisioning Future" järelkonverentsil "Anthropology and Digital Cultures" Hyderabadis ettekandega "Embodied rituals for letting go: women's ways of mourning a loss in Estonia".

30. oktoobrist 2. detsembrini osales Mare Kõiva MS Teamsi kaudu 11. rahvusvahelisel interdistsiplinaarsel teaduslik-praktilisel meditsiiniantropoloogia sümposiumil

“Inimene ja ühiskond: tervishoid ja tervisekaitse meditsiinantropoloogias” ettekandega
 “Kuhu me läheme kui me heidame magama 2: Uni kui tervendaja”.

1. novembril avati muuseumis näitus vabamüürlastest Eestis kahe maailmasõja vahel, muuseumi poolt organiseeris näituse korraldamist Mare Kõiva.

1. novembril pidasid Reet Hiimäe ja Mare Kõiva Tsirguliina raamatukogu 100. tegevusaastapäeva üritusel ettekande naiste rituaalidest Eestis, tutvustades ühtlasi raamatut “Maarjahein ja imevesi. Pärimuslikud naiste rituaalid Eestis”.

2. novembril pidas Piret Voolaid Tartu Ülikooli ainekursusel “Folkloristika alused” külalisloengu “Rahvaluule lühivormid: Aines ja uurimine”.

2.–4. novembrini osales Mare Kõiva MS Teamsi vahendusel Isis (Rumeenia) korraldatud 6. antrozoologia sümposiumil “Multispecies Communities and Narratives” (“Mitmeliigilised kogukonnad ja narratiivid”) ettekandega “Humans and non-humans in contemporary society”, esitleti ka Reimo Rebase jt koostöös valminud posterit.

3. novembril osales Reet Hiimäe Eesti Rahva Muuseumis humanitaarteaduste õpilaskonverentsi HUNTS hirmude teemalises vestlusringis ettekandega nüüdisaja hirmutrendidest.

4. novembril pidas Eda Kalmre Mellistes Kastre valla kogukonnafoorumil ettekande “Kohalikud lood ja inimesed – pärimus pärijatele”.

5.–18. novembrini viibis Mare Kõiva Ljubljanas (Sloveenia) Etnoloogia Instituudis teadusvahetuses.

10. novembril pidas Piret Voolaid ettekande “Wolf and Sheep as Binary Opposites in Estonian Proverbs” Lõuna-Portugali väikelinnas Taviras 17. rahvusvahelisel vanasõnade alasel kollokviumil (17th Interdisciplinary Colloquium on Proverbs (ICP22)).

11. novembril juhtis Reet Hiimäe Tartu 2024 kogukonnaprogrammi osana korraldatud üritust “Põlvkondade võlu”, ta esines seal ka ettekandega “Perepärimus ja põlvkondade side eesti pärimuses”.

13. novembril osales Natalia Ermakov kohvikus SUKK eksperdina (ersa luuletaja Jakov Kuldurkajvi poeem “Ermez”).

13. novembril esines Mare Kõiva Raadio 2 taskuhäälingusaates “Piltlikult öeldes”, rääkides maskeerimistest Eestis.

14. novembril pidas Mare Kõiva ERC grandis raames Ljubljana ülikoolis loengu “Communication with Dead. Dreamworlds”.

14. novembril kohtus Mare Kõiva Ljubljana Ülikooli arhiivi juhi Andraš Madjaraga ja ajakirjade teadusajakirjade toimetajatega.

21. novembril korraldas osakond uurimisprojekti EKM 8-2/22/4 toel kirjandusmuuseumis Eesti ja Ungari folkloristide koostöökonverentsi “Global and Local Elements in Contemporary Folklore in Hungary and Estonia”. Osakonda esindasid ettekandega Liisi Laineste (““New funny dance challenge!”: Humour in TikTok dance fads”), Eda Kalmre (“An insight into the tradition of male military legends”), Mare Kõiva (““When We All Fall Asleep, Where Do We Go?” 3. The case of schoolchildren”), Reet Hiimäe (“Ecocultural bonds with the non-human: From soul animals to the fly mushroom”).

Pärast konverentsi esitleti kahte värsket tõlkeväljaannet – Sándor Petőfi poemi “Sangar János” ning luulekogumikku “Nagu lind, kes paigast teise tõtleb”. Raamatud on Eesti Kirjandusmuuseumi, Lizsti Instituudi ning Ungari saatkonna koostöö tulemus. Ungari kirjandusest rääkisid Piret Norvik, Szilárd Tibor Tóth ja Siiri Erm-Nairismägi.

22. novembril pidas Nikolay Kuznetsov maailmanädala raames Tallinna 32. Keskkoolis loengu “Sugulaskeeled ja keelesugulased”.

27. novembril tähistati osakonna konverentsisarja “Keelest meeleni” raames (Eesti Kirjandusmuuseumi folkloristika osakonna ja Emakeele Seltsi eestvõttel Asta Õimu 80. sünnipäeva ettekandepäevaga “Eesti keele teetähised”. Muuseumi poolt osalesid korraldajatena Mare Kalda ja Mare Kõiva.

Osakonda esindasid ettekandega Natalia Ermakov (“Mee ja vaha kasutamine ersa kultuuris”), Nikolay Kuznetsov (“Kuidas komi keeles hellitatakse?”). Esines ka Ene Vainik (Eesti Keele Instituut): “Kuidas me mõtleme keelest?”.

Esitleti Asta Õimu koostatud raamatut “Eesti keele teetähised” (Tallinn: EKSA, 2023, 272 lk, toimetaja Jüri Valge).

29. ja 30. novembril osales Anastasiya Fiadotava Ghentis (Belgia) konverentsil “Humor and Conflict in the Digital Age Conference”, kus pidas koos Władysław Chłopickiga ettekande “The Belarus-Poland migrant crisis: A view from both sides of the wall”.

Detsembri alguses ilmus Iževskis kollektiivne monograafia “Пчела и мёд в народной культуре: коллективная монография” (“Mesilane ja mesi rahvakultuuris: kollektiivne

monograafia”, autorite hulgas on osakonnast Mare Kõiva, Nikolai Anisimov (<http://udman.ru/ru/scientific-activity/publication/pchela-i-myed-v-narodnoy-kulture/>).

2. detsembril anti Tartus Nikolai Anisimovile rahvusvahelise Hiite kuvavõistluse raames üle Uurali rahvaste II auhind foto “Утощение предков” eest.

5. detsembril osalesid Nikolai Anisimov ja Natalia Ermakov Novosibirskis korraldatud rahvusvahelisel *online* teadusseminaril “Проблемы изучения переселенческих музыкально-фольклорных традиций” Nikolai Anisimov pidas koos Irina Ptšelovodovaga ettekande Siberi udmurtide kombestikust tänapäeval (“Современное состояние фольклорной традиции сибирских удмуртов”). Natalia Ermakovi käsitles ettekandes “Эрзянско-мокшанская диаспора Эстонии, проблемы формирования репертуара фольклорного ансамбля Вастома Эстонско-Мордовского общества” ersa-mokša diasporaad Eestis.

6. detsembril valis Eesti Teaduste Akadeemia üldkogu uued akadeemikud. Etnoloogia ja folkloristika akadeemikuks valiti Mare Kõiva.

7. detsembril salvestas Mare Kõiva Eesti Raadios saate jõulukaartidest.

7. detsembril osalesid Mare Kõiva ja Piret Voolaid tänuüritusel “Eesti TA Teaduse Tippkeskused 2016–2023”. Eesti-uuringute Tippkeskust esindasid ka Einar Meister, Helle Metslang, Irina Belobrovtseva.

Projekt “Keeled ühendavad”

Projekti “Keeled ühendavad” põhiülesanne on pöörata tähelepanu kultuuride iseärasustele ja näidata keelte ja kultuuride iseärasusi praktikas, projekti raames toimuvad nii loengud kui kirjanduskohvikud. Loengusarja toetab Integratsiooni sihtasutus, korraldab Sergey Troitskiy.

7. novembril pidas loengu ukraina kirjandusest Olha Petrovyč.

14. novembril oli kavas Inna Lisniaki ettekanne ukraina folkloorist.

15. novembril kõneles Sergey Troitskiy: “Võõras, kes sa oled?”.

16. novembril pidas Guillem Castañar ingliskeelse ettekande “Catalan Celebrations”. Ta peatus pikemalt katalaani tähtsamatel pidustustel, sealhulgas jõulude tähistamisel katalaanide kombel.

23. novembril esines Guillem Castañar loenguga “Catalan Folklore”, kus rohkem tähelepanu said ‘*castellers*’ – inimtornide püstitamise pidustus ja rahvatants ‘*sardana*’.

29. novembril esines Sergey Troitskiy loenguga “Identiteet ja natsionalism”.

7. detsembril rääkis Guillem Castañar keelest kui katalaani identiteedi markerist (“Catalan Linguistic Worldviews”)

Soome-ugri kirjanduskohvik (SUKK)

Eesti Haridus- ja Teadusministeeriumi hõimurahvaste programmi toel korraldatava üritustesarja “Soome-ugri kirjanduskohvik ehk SUKK” idee on selles, et teisi keeli avastatakse erinevate meelte abil; sama kirjandusteos kõlab eri keeltes ja nii saavad osalejad “maitsta” võrast keelt seda kõneldes, sest iga keel ilmutab end täies kordumatuses ja unikaalsuses. Iga kohvikuõhtu pühendatakse ühele soome-ugri kirjandusteosele ja selle tõlgetele teistesse keeltesse. Õhtuid korraldavad Nikolay Kuznetsov ja Sergey Troitskiy.

18. septembril oli tähelepanu keskmes mari luuletaja Sergei Tšavaini looming. Just tema kirjutas 1905. aastal esimese marikeelse luuletuse, mis kandis pealkirja “Oto” (“Salu”). Eesti keeles on Tšavaini luulet ilmunud kogumikus “Enne koitu” (1996). Kohtumist modereeris Sergey Troitskiy.

16. oktoobril oli sarja 5. kohtumisel kõneks mokša luule, täpsemalt luuletaja Raja Orlova looming. Külas oli mokša kultuuri tundja Anna Venchakova. Kohtumist modereeris Sergey Troitskiy.

13. novembril loeti ersa luuletaja Jakov Kuldurkajevi luuletust “Ermez”. Ersa luulest rääkis Natalia Ermakov.

1. detsembril loeti kirjanduskohvikus Valgevene luuletaja Janka Kupala luuletust “Kes sa oled?”. Ekspordina oli külas Anastasiya Fiadotava.

Osakonna seminarid

Seminare toetab Eesti Kirjandusmuuseumi teadusprojekt EKM 8-2/20/3, nende toimumise tagab Mare Kalda.

11. septembril pidas Ave Goršič loengu “Virumaa kogujad ja kontekstiringid”, rääkides hiljutistest välitöödest rahvaluulearhiivi nõukogudeaegsete kaastööliste Mary Kaasiku ja Gustav Kallasto järeltulijate seas.

25. septembril esines nädalaseminaril Priit Koppel, kes demonstreeris Eesti Huumorimuuseumi andmebaaside võimalusi.

16. oktoobril arutleti avalike siltide andmebaasi koostamise üle. Kõnelesid Ilona Tragel (TÜ üldkeeleteaduse kaasprofessor) ja Mihkel Roomet (IT ja keeleteaduse üliõpilane).

2. novembril tähistati hingedepäeva ettekandekoosolekuga, kus vaadeldi hingedeajaga seotud kujutelmi ja tegevusi pealtnäha täiesti erinevates kultuurides – Eesti ja Mehhiko traditsioone võrreldes.

Esinesid Lisseth Pedroza Fuentes (*“Day of the Dead in Mexico, a shared heritage”*), Mare Kõiva (*“The soul in Estonian tradition”*) ja Reet Hiimäe (*“Gendered and located communication with the souls”*). Ettekandepäeva modereeris Tõnno Jonuks.

6. novembril jagas Eesti Kultuuriloolise Arhiivi (EKLA) doktorant nooremteadur Marilyn Mägi EKLA kultuuriloo allikate ja kirjanduse töörühma ning folkloristika osakonna ühisseminaril uusi teadmisi Helsingi seminarilt ettekandes *“Vähemusgrupid arhiiviallikates: Põhjamaade näited ja kogemus”*.

4. detsembril esines Emma Lotta Lõhmus ettekandega *“Üksindus kirjanduses ja kirjutamises”*.

Asta Niinemets

Tartu Ülikooli eesti ja võrdleva rahvaluule osakonnas

4.–8. septembrini osalesid Tartu Ülikooli folkloristid Vilniuses Euroopa Usundi-uurimise Seltsi (EASR) 20. konverentsil *“Religioonid ja tehnoloogia”*. Koostöös Leedu kolleegidega panid nad kokku eraldi paneeli kohaloometehnikatest. Tiina Sepp iseloomustas ettekandes *“Narratives of Encounter with Saints through Movement, Materiality and Places Eesti ja Läti palverännumaastikke”*. Ülo Valgu teemaks oli *“Giant-Lore between Orthodoxy and Atheism: The Case of Kuremäe, Estonia”*. Kristel Kivari jätkas vaimsuspraktikate uuringuid (*“Danger Besides Sacredness: Dominant and Alternative in the Milieu of Contemporary Spirituality”*).

Usundi ja ufoloogia seostele pühendatud sessioonis esines Alexander Panchenko usundi ja ufoloogia seoseid käsitleva sessiooni raames ettekandega *“Alien abduction Narratives in Soviet and Post-Soviet Popular Culture”*.

Aasia šamaani- ja maagiapärimuse plokis esines Margaret Lyngdoh ettekandega *“The Instruments of ‘Magic’: Perspectives from Indigenous Traditions of Northeast India”*.

13.–15. septembrini toimus Riias rahvusvaheline noorte folkloristide konverents, mille põhikorraldaja oli Läti folklooriarhiiv ja mille keskseks teemaks välitööd 21. sajandil. Tartu Ülikooli esindasid folkloori- ja etnoloogia doktorandid: Danila Rygovskiy rääkis vanausuliste uurimisest (“Writing as a Self-Transformative Spiritual Practice in a Female Old Believer Monastery”), Alina Oprelianska käsitles soo aspekte ukraina folklooris, Michele Tita aga välitöid Itaalia Alpides pandeemia ajal. Andrus Tins, kes on ka Eesti Kirjandusmuuseumi nooremteadur ja on alustanud huvitava valdkonna – tehnoloogiafolkloori analüüsimist, pidas ettekande “Stories and Narrations about Artificial Intelligence: An Estonian Case Study”.

5. oktoobril tutvustas Bengt af Klintberg oma raamatut ”The Types of the Swedish Folk Legend” (2010).

5. oktoobril pidas Bengt af Klintberg ülikoolis eesti ja võrdleva rahvaluule õppetooli asutajale professor Walter Andersonile pühendatud loengu “The Baby on the Track: A Newspaper Legend with Roots in the 19th Century”.

11. ja 12. oktoobril peeti Ameerika Folklooriseltsi (AFS) 135. aastakonverentsi *online*-ettekannetega ja **1.–4. novembrini** Portlandis kohapeal.

Tartu Ülikoolist esinesid Ülo Valk ja Kristel Kivari euroopa folkloristide ühispaneelis “Vernacular Religion in Europe: Placelore, Re-Storied Sites, and Contested Spaces” (koos Marion Bowmani, Lina Bugiene, Dirk Johannseni ja Agita Misānega). Ettekanneteplokk keskendus Leonard Primiano panusele rahvausundi uurimisse eelkõige kohapärimuse vaates. Margaret Lyngdoh analüüsis Khasi uskumusi seoses veega ettekandes “The Folklore of Water and the Were-Snake Transformation Tradition: Heritage as Non-Human Persons among the Khasi of Northeast India”. Alina Oprelianska rääkis ukraina muinasjuttudest – “Uprooting Gender: How Was Gender Believed in Ukrainian Folklore of the 19th Century?”.

Kaitstud doktoritöö

Danila Rygovskiy kaitses 29. novembril folkloristika erialal doktoritööd “Women in Russian old belief: religious practices and public imagination on the example of Siberian and Estonian old believer communities” (“Naised vene vanausuliste kultuuris: religioossed praktikad ja avalikud ettekujutused Siberi ja Eesti vene vanausuliste kogukondade näitel”). Juhendaja Ergo-Hart Västriku (TÜ), oponentid Elina Kahla (Helsingi Ülikool) ja Jeanne Kormina (École pratique des hautes études (EPHE)).

Kaitstud magistritööd

Evgeniya Grafskaya kaitses 25. augustil TÜ kultuuriteaduste instituudi ja Viljandi kultuuriakadeemia ühise rahvusvahelise õppekava raames magistritööd “Papermaking Guidebook for Beginners. Craft and Recycling on a Budget” (“Paberivalmistamise käsiraamat algajatele. Taskukohane käsitöö ja taaskasutus”). Juhendaja Elo-Hanna Seljamaa, oponent Audrey Scrugham.

Anastasiia Avramenko kaitses 25. augustil TÜ kultuuriteaduste instituudi ja Viljandi kultuuriakadeemia ühise rahvusvahelise õppekava raames magistritööd “Representation of the Soviet Past in Estonian Regional Museums” (“Nõukogude mineviku representatsioonid Eesti kohalikes muuseumides”). Juhendajad Kirsti Jõesalu ja Elo-Hanna Seljamaa, oponent Paulina Vituščanka.

Reyhaneh Ghoroghchian kaitses 25. augustil TÜ kultuuriteaduste instituudi ja Viljandi kultuuriakadeemia ühise rahvusvahelise õppekava raames magistritööd “The Lords of the Zagros Mountains: The Struggles of Modern Qashqai Nomads and Ways to Preserve Their Fleeting Culture” (“Zagrose mägede isandad – kaasaegsete Qashqai nomaadide heitlused ja võimalused nende kaduva kultuuri säilitamiseks”). Juhendaja Kristin Kuutma, oponent Alevtina Solovyeva.

Mikaela Jo Krantz kaitses 25. augustil TÜ kultuuriteaduste instituudi ja Viljandi kultuuriakadeemia ühise rahvusvahelise õppekava raames magistritööd “The Digital Landscape of Folk Religion: An Ecosemiotic Approach to Intermedial Entanglements for Heathen and Pagan Folk Religious Community Identities and Reconstructed Traditions Through US-centered Social Media Cyberspaces” (“Rahvausund digimaailmas: maausukogukondade identiteediotsingud ja rekonstrueeritud traditsioonid USA-keskses sotsiaalmeedias. Ökosemiotiline analüüs”). Juhendaja Kristel Kivari, oponent Digne Üdre.

Aaron Scott Reed kaitses 25. augustil TÜ kultuuriteaduste instituudi ja Viljandi kultuuriakadeemia ühise rahvusvahelise õppekava raames magistritööd “(You Gotta) Fight for Your Rite: The Use of Player Invented Ritual in Online Community Creation” (“Võitle oma riituse eest: veebikogukonna loomine Minecrafti rituaalis”). Juhendaja Kristel Kivari, oponent Siim Sorokin.

Liilia Laaneman-Nekoliak